

ՎԱՐԱԳԱՅԻ ՀԱՎԱՏԻՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԷ ՎԷ ՄԵՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷՅԷ

ՄԻԻԹԱԼԻԳ ՂԱԶԷԹԱ

ԳԻՐԻՆՃԻ ՍԷՆԵ

1868 ՄԱՐՏ 9 ՀՈՒՄԸ ԿՐԹԵՍԻ

ՆՈՒՄԵՐՈ 7

Վարագայի Հայկապոլիս համայնքի 3 տեղապետից 1-ին տեղապետը 100 զուգույն օրույ, թաղապարիկներն փոխարինելու պարագային 120 զուգույն օրույ, վե նիսիսի 30 ար փարայա սաթըլաճադ տրո. իրանաթըն պեհեր սըրասը պիրինճի տեղա իշին 2 իքինճի տեղա իշին 1 1/2 իշին տեղա իշին 1 զուգույն օրույ. մեթուպ կենտրոնը իսթեյն Սթանպուլ փիրինճի իշին տեղա իշին 2 իքինճի տեղա իշին 1 1/2 իշին տեղա իշին 1 զուգույն օրույ.

ԱԶԳԱՅԻՆ

Սահմանադրութիւնն իւր պարագային սըր-
ազան Պատրիարք հայր հաղթութիւնն
կենտրոնիւն Սթանպուլ Սահմանադրութիւնն
ստիւր:

ԻՐԵՆԻ ԲԱԹՐԻԳԻՅԻՆԷ

Բուժակութիւն էֆենտիմ հաղթութիւն

Սահմանադրութիւնն օրույն իւրեր, իսթանպուլի իշին տեղա իշին 2 իքինճի տեղա իշին 1 1/2 իշին տեղա իշին 1 զուգույն օրույ. մեթուպ կենտրոնը իսթեյն Սթանպուլ փիրինճի իշին տեղա իշին 2 իքինճի տեղա իշին 1 1/2 իշին տեղա իշին 1 զուգույն օրույ.

մեյի ճէտիտենն թէգարրիւրի իւր թային օ-
րունաճադ մէջիսին թէշէքքիւլինէ գըտար,
մէջլըսի մուլագգաթըն զաթը վալեալէրի
իւր պիրլըքտէ թէսվէյէյի մեսալէհէ ղայրէթ
իթմէլէրին իքթիզա էտենլէրէ թասվէյէ իյ-
լէմէլէրի սիյազընտա թէգըրէյի միւհիպի
թէքքիմ գըլընտի էֆենտիմ:

1284 ՎԷ 1284

Իշին

Օհլագատ 24 Մարտ 7

ՖՈՒԼՏ

Տիւնքիւ կիւն Ռաթրիքիսանէտէ էքսէ-
րիէթի արա իւր Ռնդհանուր ժողով թէ-
ճէմիւ էթմիշ. էվվէլա Սթանպուլ Սահմանա-
դրութիւնն թէֆթիշ ու թէճէսաիզիւ գըմ-
նընտա եէտի քիշիտէն միւրէքքէպ պիր Վի-
միսին ինթիհապը իւղէրինէ միւղաքէրէ օ-
րունմուլիսէտէ ազալարտան պիր գաշարը-
նըն էվվէլա Սահմանադրութիւնն օգու-
մասը, վէ սանիյէ Վիմիսինն ինթիսապը
իւղէրինէ գարար վէրիլմէսի էլզէմիյէթտէն
օրույն պէյան օրունմուլ, վէ հայրի միւտ-
տէթ իսթիշարէտէն սօնկրա, Վիւր. Վիւր-
սէս եպիսկոպոս հաղթութիւն Սթանպուլ պիր
րէյ պէյան էթմիշ վէ էքսէրիյէթ թարա-
ֆընտան գապուլ օրունմուլ տուր:

Հէյլէքի Սահմանադրութիւնն թէք-
միլ օգունմասընա վագթ միւսաատէ էթմէ-
յէճէյինտէն, պիրէր գըլթա երեսիլիսան է-
ֆէնտիլէրէ էվվէլինտէն վէրիլմէսի էլզէմիյէթ
գա-
գանսնու մէքքիւրտէն էվվէրէճէք գըտար թապ
օրունմասընա, վէ իսթանպուլ մէքքիւր հագ-
գընտա օլաճադ միւղաքէրէ իշին օնպէշ կիւն-
տէն սօնկրա թէքրարէն Ռնդհանուր ժողով
թէճէմիւ էյլէմէսին գարար վէրիլմիշտիր:

Իքինճի գարար իսթան ժողով հագ-
գընտա, Սթանպուլ թարաֆընտան ինթիսապ
օրունմասը տէյէրէք վուգու պուլան իթա-
աթրպըլըն էսիւ ալընմասը իշին, վէ Ռնդ-
հանուր ժողով թարաֆընտան լազըմ օլան
մուլագգաթ իշին իշին պիր իւղէրինէ րէյլէր սի-
ւալ օրունմուլ, վէ էքսէրիյէթ արա իւր Սահ-

մանադրութիւն թէշէքիլ օրունճապ գատար
իսթան ժողովուն Վարչութիւն թանըլմասը-
նա վէ լազըմ օլան մուլագգաթին իթա օրուն-
մասընա գարար վէրիլմիշտիր:

Վէ իւղէնճի Ռնդի թարաֆընտան
թագաթմ օրունման Սահմանադրութիւն, Փրկիչին
Ռաթրիքիսանէտէն պըրլմասը իւղէրինէ օլան
իսթար՝ միւղաքէրէյէ ալընմըլիսէտէ, վագ-
թին թէհամիլիւ գալմասըլընտան, կէլէճէք
Ղումաա կիւնիւ պու մէսէլէ իշին թէք-
րարէն Ռաթրիքիսանէտէ Ռնդհանուր ժո-
ղովուն թէճէմիւ էյլէմէսի իւղէրինէ գարար
վէրիլէրէք Սթանպուլ տաղըլմըլտիր:

Պու տեղաքը թէճէմիւ էտէն Ռնդ-
հանուր ժողովտա հիշ պիր շէյ իծրա օրուն-
մասը տէր իսէք տալա եանըլմայըլ, վէ պու-
նուն սէպէպիտէ պաշգա պիր շէյ օլմայուպ՝
եանըլմըլ պէնլիք տալմասը տրո. Փանոսեան
էֆէնտի քէնտի ղազէթասընտա իւր վէրիլէն
գարարըն էլզէմիյէթին պէյան էթմիշիքէն,
վէ իսթարը տօղրու վէ հագգըլիքէն, ղազէ-
թանըն սէպիւնէ րայէթ էթմէմէք իշին (չիւն-
քիւ պու ֆիքիր աղնաշըլըր). տիւնքիւ կիւն
իքի սահմանադրութիւնն թէճէմիւ վագթ գայպ օ-
րունտուգտան մատէ՝ ազրպէթ կիւնէ մէրգու-
մուն իսթարը իւղէրինէ գարար վէրիլմիշտիր,
տէմէք տիր քի մէրգունուն իսթարը իւղէրի-
նէ իսթան ժողով ազալարը թարաֆընտան
տիգգաթ օրունարագ լայըլը միւթալա օ-
րունա իսթի՝ օնպէշ կիւնտէն սօնկրա պիր տա-
հա օլաճադ ղահմէթտէն գուրթուլթուգտան
մատէ, իշէ տահի պու կիւնտէն պաշանա-
րագ՝ օնպէշ կիւն էվվէլ Սահմանադրութիւն
մէյտանա ղըգարըլաճադ իսթի. շու միւսաթի-
պէթ իւր ճէսարէթ էտէրիլ տէմէյէթի, միւ-
լէթ մէմուրիյէթին տէր իւհսէ էտէն ղաթ-
լար մատէմ քի պըլըլ տէյլիտիրէր, վէ
մատէմ քի քէնտի իշին իւղէրինէտէ պէ-
յիւք տիւնքիւնէլէրի վարտըր. հալի իւր միւ-
լէթէ իշին իւղէրինէ լայըլը տիւնքիւնէլէ
վագթըլթարը եօգ տուր. վէ պիրլմի պու սէյ-
լէյիշիլիք քէնտիլէրինտէն պիր թէշէքքիլ օլ-

մայուս՝ իլլա վազթի հալ պէջլէ կէթիր-
մէքտէ տիր :

Հալ պուքի զաղէթաճը օլանըն պաշլը
իշի միլէթին խայրընը կէօղէթմէք վէ միլ-
լէթինին սէատէթինէ չալընաֆ օլտուղուն-
տան , պիր Վարչութիւնուն տիւշինէճէյի-
նի՝ պիր Վաղէթաճը տաճա գօլայ վէ տա-
ճա կիւղէլ տիւշինէպիլիր , պուլունն իշին
միլլէթ մէմուրիյէթինի տէրիւհտէ էտէն
զաթլար զաղէթալարըն եաղարզլարընա տիգ-
գաթ էտէրէք՝ օնուն իւղէրինէ միւթալաա
էթսէլէր , պէջլէք զաճմէթտէն գուրթու-
տուղլարընտան պաշգա , միլլէթին իշլէրի տէ
գօլայլըգլա թէսվիյէ օլունուր . վէ հէմտէ
նաս պէյնինտէ սէջլէնէն թէշէքթիլէրին էօ-
նիւ ալընա պիլիր :

Պիլլիմ պու սէջլէյիշիմիլլէ չօղլար մա-
նա վէրէրէք , առամ սէնտէ զաղէթաճըլա-
րըն եաղարզլարընա ըայէթ օլունամալ . հէր
պիրի պիրէր էթքեարա խըղմէթ էտէր հիչ
զաղէթաճըլարըն էթքեարը իլէ . միլլէթ իտա-
րէ օլապիլիրմի տէյէնէր պուլունսունլար . օն-
լարատա շու ճէվապը վէրիրիլլէք՝ օլան իս-
թարլար հագգարղ օլտուղու հալտէ գապուլ
օլունմայուպ , էջլէ եանըլ էթքեարլարը
ճէրհ էթմէքլէք փէք գօլայտըր . հաթտա
սայրը Վաղէթաճըլար տախի պօրճու տուր
մէրգուլա գարըլ ճէրհ էթմէյէ :

Պիլլ պու սէջլէյիշիմիլլէ իւղէրինէ
աճիլանն իշիհհանուր վէ խառն ժողով ա-
ղալարըն նաղարը տըգգաթընը տալէթ էտէ-
րէք՝ շունու տախի ըէճա էտէրիլլէք , էկէր
պու իսթարըմըգտա գուսուր վարիսէ , վէ
հագգարըլ իսէք պիլլաթ քէնտիմիլլէ պէյան
էթտիլլէրինտէ՝ ճէվապընա գատըր օլամա-
աղըմըլ հալտէ ալէնէն եանըմըլ օլտու-
ղունուղու պէյան էթմէքլէյէ հաղըրըլ :

Պիլլ գիւտէսի իլէ շունա թէէսիւֆ էտէ-
րիլլէք , իշիլլօփատա էն պէջլէք տիպլօ-
մաթլար պիլլէ չօգ տէֆա զաղէթալարըն միւ-
թալաալարընա ըայէթ էթտիլլէրի հալտէ
Սիլլէթիմիլլէ պէջլէքթիլլէրինտէ իսէ՝ զաղէթա
տէնիլլէն շէյ Սիլլէթէ զարարըլ առտ օլուն-
մագտա տըր . աճընըլաճագ հալ :

Տիւնքի կիւն իշիհհանուր ժողովա պիր
ֆուգարա խաթուն կէլէրէք , էհլինին Պըր-
կիչտէ իշիլլէք հագգը օլան եիւղ զուրու-
շունու մաթլուպ էյլէմիլլէ իսէ տէ , իւրու-
նալ Պէյ թարաֆընտան մէրգուլէնին օն
պէշ կիւն տաճա սապը էյլէմէսի խապէր
վէրմիլլէ տիր , մէրգուլէ քէնտիլլէնին ֆապըր
օլտուղունու իֆատէ էթտիլլէրինտէ , էկէր փէք
ֆուգարա իսէն , էլինէ պիր թապաք վէրէ-
լիմ սատագա թօփլա . իլլա հիսապլարը հէ-
նիլլ պաղըլմամըլ տըր . փարա վէրլմէյիլլ
ճէվապը վէրիլլէրինտէ . վէ էհլինին կիւտիպ

սահիպ իմղատան աղէսինի մաթլուպ էյլէ-
մէսի տախի նասիհաթ օլունմուլ տուր :

Պիլլ պու հալի կէօրտիլլէք զիյատէ-
սիլլէ էսէֆէթմիլլէր տիր , փանոսեան իշիլլէ-
տի փիլիլլէ մէմուրիյէթինի թէրք էտէլի պիր
նյատան զիյատէ օլմուլ , վէ հէնիլլ պիր թա-
գըմ ֆապըր ֆուգարանըն հագգլարըլ թէս-
վիյէ օլունմամըլ տըր , պիլլ պիլլէմէմիլլէք
թապարաթ քիմտէ տիր . լաքին եալընըլ
շունու էյի պիլլիլլէք քի էջլէ ֆապըր իշիլլ-
լէրին տէյիլլ իքի այ հաթթա իքի կիւն պիլլէ
պէքլէմէյէ թէհհամիլլէրի օլմայաճաղընտան
մէրգուլմանըն հագգլարընըն պիր ան էվիլլ
թէսվիլլէ օլունմասընա հիմմէթ օլունմալը
տըր :

Նիլլիթտիլլիմիլլէ նաղարէն Պէյօղլու փա-
փաղլարըլ թարաֆընտան , Վեր . խորէն ե-
պիլլիպուտ հաղըլ թէրի հագգընտա օլան նէվ-
սանիյէթլէրինին թէֆթիլլ ու թէճէսսիլլ օ-
լունմասը իւղլէ , պիր գաշ էկէլլէցանլար-
տան իպարէթ պիր Վաթիսիսն թէշէլլ օլ-
մուլտուր . հալպուքի մէղքիւր գօմիսիսն-
տա լիսարհալանլարտան պիր գաշ աղա
պուլունմասը էլլէթմիլլէթտէն օլտուղունտան ,
սրաղան Պատրիարք հայր հաղըլթէրինին
վէ Սէրվիլլէն էթէնտիլլէն նաղարը տիգգաթ-
լարընը տալէթ էտէրիլլ :

Հ . . . Խմբագիր

Օտար մը կը յափշտակուի Թեոսելով
բարեկիր երկսեռ դպրոց մը , որ շքեղ տե-
սիլ մ'ունի յարապրուստ և վայրկեան մը
Հայկական մեծագործութեանց վերայ կը հի-
անայ . . . զգայուն Հայ մը նիւթական
պերճութիւնները առ ոչինչ համարելով քա-
րոյական և մտաւորական կացութեանը հի-
տամուտ կըլլայ . կը քննէ , կիմանայ թէ այն
մեծաշէն յարկի ներքեւ պատասպարեալ Հայ
զաւակները յետագէմ վիճակ մ'ունին . և
թէ գիւղաքաղաքի մը լղղայինք ի նանիր կը
վատենն իրենց գրամական օժանդակութիւ-
նը : Ե՛հայ այն ատեն սրբազան խղճէ մը թե-
լադրեալ ասպարէզ կիջնէ , իրեն անգծելի
վահան ունենալով հանգուցեալ ազնուա-
տոյճ և ուսումնասէր տիկնոջ մը հրիտակը :

Լղղի մը լուսաւորութեան նշանակները
ծաղկեալ դպրոցներն են , հոգ չէ որ հին
ըլլան : Խորին ուշադրութեան արժանի կե-
նաց և մահու խնդիր մ'է այս : Սեր զա-
ւակաց ապագայ երջանկութեան և բարօրու-
թեան յոյսը , մի միայն բարւոք կրթութեան
մը կախուած է :

Վաշ մէղի , եթէ այս տարտամութեան
մէջ քչիկ մ'ալ յարատեւենք : Եւրոպիկ-
թաշի Սաքրուհեան դպրոցին այժմեան խնա-
մակալութիւնը , թէեւ քանի մը մեծապատիւ

անձերէ կը բաղկանայ , բայց ցաւ ի սրտի կը
խոստովանիմ որ Լղղային այսպիսի կարեւոր
հաստատութեան մը փափուկ պաշտօնը ըստ
օրինի վարելու անկարող են , քանզի ոմանք
բաղմաղբաղ և ոմանք անգէտ , անտեղեակ են :

Եւրոպիկ Սեծապատիւ խնամակալաց ու-
շադրութեանը կը յանձնեմ հետեւեալ քանի
տողերը որ շատ աղնուական հայերու և
մայրերու յորդորանօք գրեցի :

Ա . Վրնէլ և իմանալ թէ ի՞նչ եղաւ
կտակեալ գումարէն ազգային պահանջ մը . . .

Բ . Լոր ելեմուտք մը խմբագրել և ըստ
այնմ կարող դաստառներ քերել . անկար
քահանայ մը դպրոցէն հեռացնել . տղոց բա-
րոյականին համար անդուլ աշխատիլ և ա-
մէն ջանք ի գործ դնել , որ Լիւիզանուր
Պատմութեան դիշերային դասախօսութիւն-
ներ ըլլան նամանականդ մեր չորս հարստու-
թեանց պատմութիւնը ընդարձակօրէն ա-
ւելցուի :

Գ . Լղղկանց դպրոցին ներքին բարե-
կարգութեանը հսկել . այցելու դասարաններ
բերել . վերատեսչութեան և միանգամայն
ասեղնագործութեան պաշտօնները զգօն և
հմուտ վարժուհեոյ մը յանձնել , որոնք հիմա
չկան . աղքատիկ տղայոց և աղջկանց գրական
պիտոյքը ձրի հոգալ եւ :

Դ . Եւրոպիկ բարեկարգութիւններ
կ'ըլլան , առանց պարտուց ներքեւ ընկճելու

Եւրոպիկիս այս մասը կը վերջացնեմ ՊԵ-
շիկթաշի նորնաթիւ քարոզիչ Վեր . Տ . Խո-
րէն Ս . Եւրոպիկիս ուշադրութիւնը
հրաւիրելով : Միանգամայն կը փութամ ի
դիմաց թաղեցուց շնորհակալութիւններս մա-
տուցանել Սաքրուհեան Հարութիւն լիլլէ-
տիի , որ ընդհանուր խնդրանաց գլուխ կանգ-
նելով , անզուգական Լղղկայիսկպուս մը , ա-
թուն Հովիւ մը , իւր անձնակարօտ հօսքին ի
տեսիլ և ի միսթարութիւն հրաւիրեց , մե-
կ և անսահման ասպնջականութեամբ պատուե-
լով զԼորին Սրբազնութիւնը : Ուրեմն թող
ընդունի Վսիմափայլ և Լղղուտոյճ
լիլլէնտի միւր և ամենուն խորին հարկիլլէ ,
որ խուռն կը հաւաքուին այն Ս . Տաճարին
մէջ , ուր յաւիտենականին ճշմարիտ վար-
դապետը , Հայաստանեայց նոր Եւրոպիկը ,
աղղու և սրտագրաւ կը քարոզէ :

Վէլ չըլլար եթէ այս բարեպաշտ
առթիւ , Եւրոպիկ հասարակութեան բաղձա-
նաց թարգման կանգնիմ , մանաւանդ որ Եւ-
րոպիկի պատուաւոր բարեկամներէս շատերը
զայս ինչ խնդրեցին :

Չեր Վարագայի համալսարան լրագրոյն
յարտ 2 ամսաթուականաւ 4 րդ թիւոյն մէջ
ստուգապատուաւ աղբիւրէ գրուած փետրուար
29 թուականաւ նամակ մը կարդացի , և այս
նամակը հրատարակելէ յետոյ ձեր իրաւացի

կը խողովածի մէջնէն յայտնի կը ցնէ որ
իշխան երկուս քահանայք նկատելով թէ
Երայի հասարակութիւնը մեծ համակրու-
թիւն կը տածէ Երայի Գերապատուութեան
ամբարան վարկաւորը որ դարձեալ նորա կա-
ռավարութեան ներքեւ կը մտնեն, այսպիսի
քոտորութիւն մը ձեռնարկած են: Եւ քա-
ղաքի հետ կը միանանք և Երայի Վարչու-
թեան անկողնական ուղղութիւնը կը հա-
կարդնեն: Երայիցի հիմա ոչ միայն Գեր-
այի խորհիւն Վ. Զոր անբիծ պատուոյն նա-
խնադասն էր, նա մանաւանդ դար-
ձեալ սկսած են իրենց սիրելի առաջնորդը
պիտի և երկու քահանայից պատուհասը,
այսպիսի քահանայից որոնք համբաւաւոր
են... ասոնց առաջնին երբեմն Պատ-
արարքարանի հրամանաւ Պաշտօնաւոր յար-
կաւոր կը յիշեն:

Երայիցի, Խորհիւն Վրբազան 4-5 մի-
լիոն ազգի մը ստաբէլն է: Եւ քահանայ թէ
ոչ թէ 1866 թ. վերամիտ յայտարարութեան
սրկայ հեղինակները, բայց լուծութիւնը նա-
խնադասն են սեպեց և միայն բաւականացաւ
Պաշտօնական կերպով յայտարարութեան
պնդումն և վատ հեղինակները յազգային
Պատարարքարանի ի գաւ հրաւիրել: (Տե՛ս
Վանդուկ 1866 թ. 14 թիւ 200)
Երբեւն դարձեալ մի և նոյն անձերն են այժմ
այս ամբարկաւոր գործոյն յանդգնողները...
Երայ կարգան այս թշուառ արարածները
փոխադարձ յայտարարութեան դէմ Երայիցի
Երբեւն անձանց ի դիմաց Հայ հասա-
րակութեան հրատարակած պատասխանը (տես
Վանդուկ թիւ 201): Եւ հազարեալ այսօր
Երայիցի են որ զԽորհիւն կուզեն և կը զին-
ուին զայն պաշտպանելու: Երայութիւնը
երբ որ ըլլայ կը յաղթանակէ և ահա այսպէս
Խորհիւն կը փառաւորուի, յուրախութիւն հա-
տուրց և ի տրտմութիւն ճշգրիտ: Խորհիւն
Պրբազան եղական է իւր բարեմասնութիւն-
ներովը և հոգեւոր գրական աշխատութիւն-
ներովը: Թող չվհասի նա: Եւ քահանայութեան
մէջ, առաքինի և գիտուն անձեր բարձրա-
ուած և հաշտուած են, բայց առաւել Հա-
յոց մէջ զրպարտիւններ և մասնիշխան պակաս
եղած չեն: Եւ Սասիսի եղբուն մէջ Սու-
սամով մը յանդգնեցաւ Խորհիւն Վրբազանը
իրբեւն ուխտազանց հոգակել... Բայց նա
այսօր Երայութեան օրհնութեանց կարժա-
նանայ: Աղաղաւ մը, Խորհիւն Վրբազանի
ի Վալարիա առաջին եպիսկոպոսական պա-
տարագի և բնմաստացութեան վերայ զրո-
շոյն մէկ ներքոյ կը համարձակի հեպնել,
թէ և անպատասխան չմնար: Եւ քա-
ղային խմբագրութիւնը կը սիրեն զայն, բայց
Սասիս, ոչ... Հոգ չէ, բոլոր ասոնք
կանցնին, կանհետանան և պանծալի առա-
քինոյն անունը յաւիտեան կը մնայ: Եւ միայն

1. Եւ հաշտարեան, սոսկական վարդապետ
մը, առաքինի և բազմահոգ անձ մը իւր
կենդանութեանը վայրկեան մը չկրցաւ հա-
զրտանալ: անիրաւ հաշտարեաներ կրեց,
անզուր թշնամութիւններ լսեց, և ամենուն
ալ սիրով համբերեց... Եւ քա-
ղաքի, և ահա յիշատակը կը փայլի, յիշատակ մը,
որ դարուց ի դարս աշխարհաբարոյ պիտի
ըլլայ: Ուրիշ եմ որ մի այսպիսի զգալի օ-
րինակ կրցի յառաջ բերել: Եւ վերջացնեմ
նամակս... Խմբագիր, յուսալով որ
Վարչութիւնը քննութեան ձեռնարկելով,
Երայիցի փափաքը կը ըրացնէ, յանցաւոր-
ները կը պատժէ խտուր, վերկուս քահանայս
կաքսուրէ, և Երայիցի կը փառաւորէ:
Եւ քահանայք, Խմբագիր, անկեղծ
յարգանաց հաւատին, միանգամայն կան-
խաւ շնորհակալեմ, որ միշտ հրապարակա-
կան թարգման չը հանդիսանաք ժողովրդա-
կան անկեղծ զգացմանց ձեր հմտոյն և ի-
րաւախօս օրագրոյն միջոցաւ:

ՉՈՐԻՍՈՒՄ

3. Գ. Եւ միայն վերջացուցած էի, երբ
յանկարծ լսեցի Երայի Խորհիւն Վրբազանի
գիշերային ատենախօսութիւնը: Փութացի
ուսումնական բարեկամ մը հետ ներկայ գտ-
նուիլ և հաճութեամբ լսեցի Վ. Զոր Պատ-
մութեան մեծ օգուտներուն վերայ ըրած ըս-
քանչելի ներածութիւնը և ապա ժամանա-
կին ազատութեանը վերայ ցաւելով, Եր-
այիցի Պատմութիւնը այս քարի յաղորդած
բար աւանդելու համար ըրած խոստովան-
քանոյ ազգութեամբ և պատմական այլ և
այլ անջրելի փաստերով նկարագրեց մեր նա-
խնադաս Զայիցի, Տիտանեան Երայիցի ը-
րած պատերազմը և վերջացուց իւր ծարտա-
րահիւս ատենախօսութիւնը յորդորելով զա-
մենասին Հայ ըլլալ, միանգամայն հրճուիլ
մասնաւորապէս թէ այնպիսի նախահայր մ'ու-
նեցած են որ առաջին անգամ ի սէր ազա-
տութեան բռնաւորը յերկիր տապալեց: Եւ քա-
ղաքի ըսելու ցաւեցաւ այն անձանց վերայ,
որոնք Վաղղիարէն կամ Եւրղիարէն և վեր-
ջապէս լեզուի մը քանի մը բառերը սովորելով
ՀԱՅ փառաւոր անունը իրենց նախատինք կը
համարեն: Վերջապէս կրկնակի հաճեցէք
ընդունիլ, Վրբազան Հայր, մեր ջերմօրով
շնորհակալութիւնները, զոր Ձեր բարձր
Վրբազանութեան կը ձօնենք վերստին, Ձեր
Հայրենասիրութեան մէկ նոր ապացոյցը հոգե-
կելով:

Երայիցի-Խորհիւն Երայի Խորհիւն 6

Եւ զլուր բանից էին այսօրիկ:
Եւ քահանայ թէ Երայիցի տէրն մեր ունի
զերկուս քննութիւն, և զերկուս կամս, և

զերկուս ներգործութիւնս՝ զաստուածային
և զմարդկային, որք անշիտ, անանջատ և
անբաժանելի միաւորութեամբ միաւորեալ են
ընդ միմեանս ի միութեան անձին Որդւոյն
Մատուցոյ:

Երկրորդ թէ Եւստատուր քաղին Ես-
տուց է քղնեալ կամ ելեալ ի Զօրէ և
յորդուց, Եակից, նոյնապէս, անբաժանելի,
և միասնական:

Երրորդ թէ հոգիք օրոց ի բաժա-
նին իւրեանց ի մարմնոյ մտանն առ Եստ-
ուած, և զմայլին տեսութեամբ նորա:

Չորրորդ թէ սուրբ Պատրիարք զխա-
ւոր և նախապատիւ էր ի դաս առաքելոց,
և զնոյն զխաւորութիւն և նախապատուու-
թիւն ունին յաջորդք նորա ի յաջորդս այ-
լոց առաքելոց:

Հինգերորդ յաւելեալ էին ի վերջոյ ք
թէ Վերջին օծումն է մի յօթանց սրբա-
բար խորհրդոց եկեղեցւոց, հաստատուալ ի
Քրիստոսէ. հրատարակեալ ի սրբազան ա-
ռաքելոյն Յակոբայ:

Տեսնեմք զայսոսիկ ցուցեալ էին բա-
նիւք հարց և վարդապետաց Հայաստանեայց
եկեղեցւոյ, և ոչինչ բան կամ պատճառ
յիւրեանցայնոց անտի ի նոսա յաւելեալ:
Որոց պատասխանի գրեաց ժողովն ի լու-
սաւոր բանից սրբոց հարց և յընթացու-
ածոց եկեղեցւոյ, ոչ այլ ինչ բան կամ բառ
յօդեալ ընդ նոսին:

Եւ թէպէտ այս պատասխանի էր ու-
րեք զի տարբեր թուէր ի բառս կամ յոճս
բանից գրեւորն առ ի նոցանէ. այլ ընդ գո-
յացութեան և ընդ բոլորական իմաստիցն
զի և զնոյն ճշմարտութիւն՝ զոր նշանակեալ
էր նոցին, ածէր ի ցուցակութիւն:

Չայս զի ստորագրեալ և կնքեալ
ամենեցուն, որոց ի ժողովն անդ էին, ետուն
իշխանաց մերոց առաքել ի Վրբազան ձեր,
իրբեւն առ ինքնիշխան պետ և զլուս Հայաս-
տանեայցս Սուրբ Եկեղեցւոյ. որպէս զի եթէ
հաճեցիւ ընդ բան միաբանութեան, արաս-
ցես որպէս ասորժես, ապա թէ ոչ եղի-
ցին կամք ք:

Բայց քանզի ընդ ժամանակս ընդ այ-
նոսիկ չեւ ևս ժամանեալ էր ք ի սուրբ
Կահգ լուսակիրտ. և պատերազմն հիւսիսա-
կողման որ լուեալ էր փոքր մի՝ զօրացաւ
առաքէն. գիրն այն եկաց միաց յանկեան
որեք անթնամարկելի, և խորհուրդ միա-
բանութեան բարձի թողի:

Իսկ պատճէն թղթոյն՝ զոր գրեաց Ժո-
ղովն՝ չունիմ թուիս, զի յայնժամ ոչ ունեք
թող ևս ուն ընդօրինակել, և ոչ այժմ
կարացի ձեռնս լսել: Բայց որովհետեւ
ամենայն բանք գրոյն հաւաքեալ էին ի վար-
դապետութեան հարցն սրբոց. չեն զխտովին

